

Василишин Б.В., Кондур О.С.

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОФЕСОРА, ДОКТОРА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК ІВАСИШЕНА СТЕПАНА ДМИТРОВИЧА

Василишин Б.В., Кондур О.С. *До ювілею професора, доктора фізико-математичних наук Івасишена Степана Дмитровича // Карпатські математичні публікації. — 2009. — Т.1, №1. — С. 107–109.*

70 років виповнилось нашому земляку — відомому українському математику світового рівня, визначному педагогу, доктору фізико-математичних наук, професору Степану Дмитровичу Івасишену. Народився С.Д. Івасишен 10 грудня 1937 року в с. Угорники (нині місто Івано-Франківськ). Шкільні роки майбутнього математика пройшли спочатку у семирічці села Підлужжя, що поблизу Угорників, а потім — в Угорницькій середній школі. У студентську пору в Чернівецькому державному університеті ім. Ю. Федьковича на математичному відділенні фізико-математичного факультету йому пощастило слухати лекції відомих математиків К.М. Фішмана, М.Г. Біляєва, Ю.М. Круга, В.П. Рубаника, С.Д. Ейдельмана та ін. Під керівництвом професора С.Д. Ейдельмана почали формуватись наукові інтереси допитливого і сумлінного студента. Вони стосувалися теорії параболічних рівнянь із частинними похідними. Саме їм присвячені і обидві дисертації С.Д. Івасишена та наукові дослідження його учнів. Захист кандидатської дисертації “Оценки решений $2b$ -параболических систем и их применения” відбувся у 1963 році на Об’єднаній вченій раді Інститутів математики, кібернетики та Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР (науковий керівник — доктор фізико-математичних наук, професор С.Д. Ейдельман, офіційні опоненти: доктори фізико-математичних наук, професори

Ю.М. Березанський, Ю.Л. Далецький, кандидат фізико-математичних наук В.С. Королук), а докторської “Матрицы Грина параболических граничных задач” — у 1981 році на спеціалізованій вченій раді Інституту математики АН УРСР (науковий консультант — доктор фізико-математичних наук, професор С.Д. Ейдельман, офіційні опоненти: доктор фізико-математичних наук, професор В.О. Солонников, члени-кореспонденти АН УРСР, доктори фізико-математичних наук, професори Ю.М. Березанський, І.І. Данилюк).

С.Д. Івасишен відомий в науковому світі як дослідник фундаментальної матриці розв’язків задачі Коші для рівномірно параболических і з виродженнями на початковій гіперплощині систем рівнянь, матриць Гріна загальних параболических крайових задач і задач спряження. Ним і його учнями знайдено необхідні та достатні умови зображення розв’язків широких класів параболических рівнянь та систем у вигляді інтеграла Пуассона функцій або узагальнених мір із спеціальних вагових просторів; означено та вивчено нові класи рівнянь і систем: вироджені рівняння типу Колмогорова з $2b$ -параболическою частиною за основною групою змінних, p -параболическі псевдо-диференціальні рівняння з виродженнями за частиною змінних, параболическі системи Солонникова-Ейдельмана. Одержані результати висвітлено більш ніж у 200 публікаціях, серед яких 3 монографії та 8 статей монографічного характеру. Видана у 2004 році у співавторстві з Ейдельманом і Кочубеєм монографія “Analytic methods in the theory of differential and pseudo-differential equation of parabolic type” визнана класичною науковою працею з теорії параболических рівнянь.

Педагогічну майстерність С.Д. Івасишен почав набувати ще навчаючись в аспірантурі кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету. Тут він пройшов шлях від асистента до доцента, став її завідувачем у 26-річному віці. У діяльності на кафедрі розкрився його непересічний талант педагога, організатора, вченого. З 1969 року Степан Дмитрович майже на два десятиліття пов’язав свою трудову діяльність з Києвом: керував кафедрою вищої математики Київського вищого радіотехнічного училища протиповітряної оборони, потім працював на посаді професора кафедри математичного аналізу Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. Згодом він знову повернувся у Чернівці, у рідний університет, щоб організувати кафедру математичного моделювання, якою завідував 15 років. Одночасно створив і очолив у Чернівцях науковий підрозділ Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР з вивчення крайових задач для рівнянь з частинними похідними (нині — Чернівецька філія відділу математичної фізики Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача), який став потужним науковим осередком математиків Буковини. З 2003 року — знову у столиці, завідує кафедрою математичної фізики в Національному технічному університеті “Київський політехнічний інститут”. Незважаючи на те, що наукову і навчальну діяльність Степан Дмитрович здійснював у навчальних закладах Києва і Чернівців, його постійно турбувало становлення математичної школи у Прикарпатському університеті. Впродовж багатьох років він читає тут спеціальні курси, забезпечує підготовку магістерських, дипломних робіт, керує науковим семінаром, консультує молодих викладачів, аспірантів.

Педагогічно-організаційну діяльність Степан Дмитрович завжди тісно пов’язує з

активною науково-організаційною роботою. За його керівництва регулярно і плідно працювали математичні наукові семінари в Чернівцях. Степан Дмитрович — постійний член спеціалізованої вченої ради у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича. В 2001-2006 роках член експертної ради з математики ВАК України. З його ініціативи засновано випуск збірника наукових праць “Науковий вісник Чернівецького університету”, який є фаховим математичним виданням. Він член редколегій 4 наукових фахових журналів; рецензент американського журналу “Mathematical Reviews”, “Українського математичного журналу”; залучається до роботи в організаційних та програмних комітетах багатьох міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій. С.Д. Івасишена обрано академіком Академії наук вищої школи України, одним з фундаторів якої він є. Він — член Українського та Американського наукових математичних товариств. За самовіддану працю С.Д. Івасишен нагороджений Орденом трудового Червоного прапора, Ювілейною медаллю “За доблесну працю”, Знаком “Відмінник освіти України”.

В особі Степана Дмитровича Івасишена поєднані найкращі якості людини і високий професіоналізм вченого, педагога, організатора. Колеги й учні цінують його за велику життєву мудрість, людяність, надзвичайну порядність і принциповість, вимогливість до себе та інших, колосальну працездатність, широку ерудицію, глибокі знання та активну позицію в науці й громадському житті або ж коротко: за інтелігентність в її найвищому прояві.

Свій ювілей професор Івасишен зустрів у розквіті творчих сил. Надійною опорою йому в житті, вірним другом, помічником у багатьох справах є дружина Ірина Іванівна — висококласний хірург, надзвичайно доброзичлива людина, також наша землячка. Радість і втіху має він від дітей і онуків. Щиро бажаємо Степану Дмитровичу міцного здоров'я, багато плідних, сонячних та приємних літ життя, реалізації нових ідей з теорії параболічних рівнянь із частинними похідними, яка є його пристрастю вже півстоліття.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна.

Надійшло 22.12.2008

Vasylyshyn B.V., Kondur O.S. *To jubilee of professor, professor of physical and mathematical sciences Ivasyshen Stepan Dmytrovych*, Carpathian Mathematical Publications, **1**, 1 (2009), 107–109.

Василишин Б.В., Кондур О.С. *К юбилею профессора, доктора физико-математических наук Ивасишена Степана Дмитриевича* // *Карпатские математические публикации*. — 2009. — Т.1, №1. — С. 107–109.